

คำนำ

โครงการคุณธรรมห้องเรียนเรื่อง ครูบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองแขงวิทยา ได้เห็นความสำคัญของโครงการนี้จึงจัดทำโครงการคุณธรรมนี้ขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหนองแขงวิทยาในการสนับสนุนโครงการนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองแขงวิทยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการคุณธรรมนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ศึกษา หากผิดพลาดประการใด ก็ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ใบสมัคร	1
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญ	2
วัตถุประสงค์	2
ปัญหา	2
สาเหตุของปัญหา	2
กลุ่มเป้าหมาย	2
วิธีแก้ปัญหา	3
หลักธรรมที่นำมาใช้	3
พระราชดำรัสพระราชดำริ	3
ความเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์	3
วิธีการวัดและประเมินผล	3
เครื่องมือการวัดผล	3
ผู้รับผิดชอบโครงการ	4
ที่ปรึกษาโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของจิตสาธารณะ	5
ความสำคัญของจิตสาธารณะ	6
คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ	9
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ	14
ขั้นวางแผนการดำเนินงาน	14
นวัตกรรมในการแก้ปัญหาโครงการ	15
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	17
ผลจากการดำเนินโครงการคุณธรรม	17
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน	19
ข้อเสนอแนะ	19
ภาคผนวก	20

ใบสมัครการประกวดกิจกรรม คื่นคุณธรรมสู่ห้องเรียน โครงการโรงเรียนคุณธรรม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

.....

ชื่อผลงานกิจกรรม ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา

โรงเรียน หนองแวงวิทยา สหวิทยาเขต ไตรมิตร

โทรศัพท์ 042-707201 โทรสาร email teacherkanitsorn@gmail.com

ชื่อผู้บริหาร นายเอกฉันท วงศ์อินพ้อ โทรศัพท์มือถือ 084-3898591

ชื่อครูที่ส่งผลงาน ๑. นายคณิตษรณ์ เหม้าน้อย ตำแหน่ง ครู

๒. ตำแหน่ง.....

ชื่อนักเรียนร่วมนำเสนอผลงาน

1. นางสาวพัชราภรณ์ แฉนอาษา ชั้น ม.6

2. นางสาวอรนุช จันทรังสี ชั้น ม.6

ลงชื่อ ผู้รับรอง

(..... นายเอกฉันท วงศ์อินพ้อ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแวงวิทยา

หมายเหตุ ใบสมัครนี้ใช้สำหรับแนบประกอบในเอกสารรูปเล่มผลงาน (ไม่ต้องแยกส่ง)

เค้าโครง โครงการงานห้องเรียนคุณธรรม

ชื่อโครงการ

ครูเบามือ เราถือช่วย ด้วยจิตอาสา

1) ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความมีจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ลดน้อยลงเนื่องจากมีสิ่งต่าง ๆ มารบกวนจิตใจจนทำให้นักเรียนหลงลืมที่จะมีคุณธรรมในด้านจิตอาสา ทั้งเกมมือถือ สื่อโซเชียล ความขี้เกียจ การเกียจกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลายเป็นนักเรียนที่เฉยชา ไม่มีน้ำใจ ไม่มีความเห็นใจในอนาคตและที่สำคัญ จากการสังเกตของครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา เป็นชั้นที่มีห้องเดียว ซึ่งทางโรงเรียนหนองแขวงวิทยาได้จัดให้นั่งเรียนในห้องที่มีขนาดใหญ่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและให้ครูประจำวิชาได้เรียนสอน ในการสอนแต่ละวิชาครูประจำวิชาต้องมีทั้งสื่อการสอน อุปกรณ์และสัณณการะต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นจึงมีเหตุผลที่จะพัฒนาพฤติกรรมทางด้านจิตอาสาให้สูงขึ้นโดยมีค่าเป้าหมาย

2) วัตถุประสงค์

3.1 ด้านความรู้ (Knowledge)

นักเรียนมีรู้จักความหมายของการมีจิตอาสา

3.2 ด้านกระบวนการปฏิบัติ (Process)

นักเรียนถือของ อุปกรณ์หรือสัณณการะช่วยครูโดยไม่ต้องมีใครบอก

3.3 ด้านเจตคติ (Attitude)

นักเรียนมีจิตอาสาในการถือของ อุปกรณ์หรือสัณณการะช่วยครู

3) ปัญหา

ไม่มีใครถือของ อุปกรณ์หรือสัณณการะช่วยครู

4) สาเหตุของปัญหา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังมีพฤติกรรมทางด้านจิตอาสาค่อนข้างน้อย

5) กลุ่มเป้าหมาย

- เชนงปริมาณ : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน
- เชนงคุณภาพ : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจิตอาสาในการถือของ อุปกรณ์หรือสัณณการะช่วยครู

6) วิธีแก้ไขปัญหา

1. ประชุมวางแผนการจัดทำโครงการ ระดมแนวคิด
2. นักเรียนนำเสนอแนวคิด/วิธีการในการแก้ปัญหา ครูเพิ่มเติมความรู้ แนะนำ เพื่อให้ได้วิธีการที่เหมาะสม
3. ครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันทำแบบฟอร์มที่จะช่วยเก็บข้อมูลว่าใครได้ช่วยครูถือของบ้างโดยการเก็บข้อมูลจะใช้ Google Form และรวมคะแนนให้ด้วย Google Sheet
4. ทำสรุปรายสัปดาห์จากนั้นเผยแพร่ลงในกลุ่มแชทห้องว่าใครที่ช่วยครูถือของแล้วบ้างและใครที่ยังไม่มีคะแนน คุณครูท่านไหนที่เป็นผู้ให้คะแนนบ้าง เพื่อเป็นการกระตุ้นความอยากมีจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. เมื่อถึงปลายเทอมจะมีการสรุปคะแนน โดยใครที่มีคะแนนการช่วยครูถือของฯที่ถูกบันทึกโดยครูประจำวิชาหรือครูที่ได้รับการช่วยเหลือจากนักเรียนจะได้รับเกียรติบัตรและของรางวัล

7) หลักธรรมที่นำมาใช้

- หลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียสละ
2. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ
3. อุตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพัตในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
4. สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอด้านเสมอปลาย

พระราชดำรัส/พระราชดำริ

การทำความดีนั้น สำคัญที่สุดอยู่ที่ตัวเอง ผู้อื่นไม่สำคัญ และไม่มี ความจำเป็นอันใดที่จะต้องเป็นห่วงหรือรอคอยเขาด้วย เมื่อใดลงมือลงแรงกระทำแล้ว ถึงแม้จะมีใครร่วมมือด้วยหรือไม่ก็ตาม ผลดีจะต้องเกิดขึ้นแน่นอน

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 20 ตุลาคม 2521

8) ความเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์

- เชื่อมโยงกับคุณธรรมเป้าหมาย : จิตอาสา, จิตสาธารณะ

พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก : นักเรียนมีจิตอาสาในการถือของ อุปกรณ์หรือสัณนิษฐานช่วยครู

9) วิธีการวัดและประเมินผล

10.1 วิธีการวัดผล

สังเกตพฤติกรรม

10.2 เครื่องมือการวัดผล

แบบบันทึกการทำดีมีจิตอาสา

10) ผู้รับผิดชอบโครงการ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

11) ที่ปรึกษาโครงการ

1. ครูคณิตสรณ์ เหม้าน้อย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) เป็นคำบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่หลากหลายแต่มีความหมายเดียวกัน เช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยกันดูแลรักษาสาธารณะสมบัติการมีความรับผิดชอบ เป็นต้น จึงมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 14) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า เป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 17) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นหรือสังคมพยายาม คว้าโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

บุญสม ธรรมชาติวิทย์ (2542 : 71 – 73) ใช้คำว่า จิตสำนึกที่ดีในสังคม สังคมในที่นี้ หมายถึง สังคมในชุมชนของตน การปฏิบัติตนให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนของตน คือ การปฏิบัติตนและการมีส่วนร่วมที่ดีในกิจกรรมของชุมชน การช่วยกันดูแลชุมชนของตน การให้ความร่วมมือ การเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชนเพื่อสาธารณูปโภคใน ชุมชนการให้ความเป็นมิตรและน้ำใจต่อกัน

สุชาติ จักรพลี (2544 : 22) ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า เป็นคุณธรรมหรือข้อ เรียกร้องสำหรับส่วนรวมในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการ กระทำ เพื่อบ้านเมือง

หทัย อาจเปรุ (2544 : 37) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า คือ ความตระหนักของ บุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการ เข้าไป แก้วิกฤตการณ์โดยรับรู้ถึงสิทธิ ควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลัง ของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ ต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม

ชาย โพธิ์สีดา และคณะ (2540 : 14 – 15) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ และให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบหรือการ รับผิดชอบต่อ

สาธารณสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่ 1) การรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัติ นั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถ ทำได้ 2) การเคารพสิทธิการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่น ก็มีสิทธิในการใช้ เช่นเดียวกันจะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์สาธารณสมบัติของผู้อื่น

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 6) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า หมายถึงกระบวนการ คิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะมีความ รักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

ลัดดาวัลย์เกษมเนตร และคณะ (2547: 2 – 3) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของ กลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังนี้ 1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของ ส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ 2. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของ ส่วนรวมนั้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 : 17) ให้ความหมายจิตสาธารณะว่าเป็นการกระทำด้วย จิตวิญญาณที่มีความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติการมีจิตที่คิด สร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำ ากกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดีไม่ทำลาย เบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรมประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูดที่มาจาก ความคิดที่ดีการลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยส่วนรวมมีความสุข

ดังนั้น จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่รู้จักดูแลเอาใจใส่และกระทำ ากการอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะร่วมกัน รักษา สมบัติส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ รับรู้ถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งติดตามประเมินผลปัญหานั้น ตลอดจนอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจ

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

ความสำคัญของจิตสาธารณะ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะกับบุคคลต่างๆ ให้มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะ จะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคล โดยทั่วไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน รวมทั้ง ประชาชนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจาก ภายในกายของคน "จิตสาธารณะ" เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จักการ เสียสละ การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะเป็นหลักการในการ ดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็น เชิงประจักษ์ได้

ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 1 บททั่วไปที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 7 ได้แสดงถึงความพยายามที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542” (2542) ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้อง มุ่งปลูกจิตส านึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จึงกำหนด เป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต พร้อมทั้ง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติมีจิตสำนึก ในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามใน สังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2-3) นอกจากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระแล้ว ในส่วนของกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนก็ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งหลักสูตรได้จำแนกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมแนะแนว (2) กิจกรรมนักเรียน และ (3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะ ประโยชน์ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุล นักเรียนต้อง “เป็นคนเก่ง เป็นคนดีมีคุณลักษณะและมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด ”

(สุพัตร์พิบูลย์, 2544 : 34) เวชพล อ่อนละมัย (2551) ได้ให้ความสำคัญของจิตสาธารณะว่า จิตสาธารณะเป็นความ รับผิดชอบซึ่งเกิดจากภายใน คือความรู้สึกลึกซึ้ง จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมซึ่ง อยู่ในจิต และส่งผลสู่การกระทำ ภายนอก ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาด จิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น 1. ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้นิยม ไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ต่อไปกับสังคม 2. ปัญหามลพิษต่างๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อสังคม ขาดจิตสำนึก เช่น

2.1 การปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัด

2.2 การจอดรถโดยไม่ดับเครื่องยนต์ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมือง

2.3 ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

2.4 ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง

2.5 การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม

2.6 การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองและทางเท้า

2.7 การฉีดยาเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บ ในมนุษย์เช่นโรคมะเร็ง เป็นต้น จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักใน สิ่งต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐาน ต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อตนเอง มีดังนี้

- 1.1 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
- 1.2 รู้จักการออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
- 1.3 มีความประหยัด รู้จักความพอดี
- 1.4 ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
- 1.5 ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
- 1.6 มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน
ได้รับความเสียหาย เช่น

2.1 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้
พ่อแม่เสียใจ

2.2 มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์เช่น ตั้งใจเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของ
ครูอาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

2.3 มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ เช่น ให้ความช่วยเหลือให้ คำแนะนำไม่เอาเปรียบ
เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

2.4 มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม ปฏิบัติตาม
กฎหมาย รักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองให้ ความช่วยเหลือผู้อื่น

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจ (2543 : 22-29) ได้ให้ความสำคัญของการมีจิต
สาธารณะว่าการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคม
ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ นอกจาก จะมีผลกระทบต่อบุคคล
ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อ ชุมชนระดับประเทศและระดับโลก
ดังนี้ ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

2.1 ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง

2.2 การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา
คือ

2.2.1 การแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร

2.2.2 ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น

2.2.3 การเบียดเบียนสมบัติขององค์กร

2.2.4 องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

จากที่กล่าวมา จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความสำคัญต่อชีวิต และความ
เป็นอยู่ของมนุษย์โดยรวม ที่ควรได้รับการปลูกฝังส่งเสริมให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะในวัยเด็กจะ
สามารถเห็นความแตกต่าง คิดเปรียบเทียบ คิดแยกแยะเชื่อมโยงได้ซึ่งเด็ก จะเริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

แทนการสนใจตนเอง เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจาก ภายในเพื่อช่วยในการพัฒนาชีวิตและแก้ปัญหา มีความสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ สังคมในยุคเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่มีความเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 218) ได้ระบุ ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้าน การมีจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

ตัวชี้วัด 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนโดย พิจารณาจากพฤติกรรม บ่งชี้

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความ สมัยครใจ
3. แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุข ให้กับผู้อื่น

ตัวชี้วัด 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมโดยพิจารณา จากพฤติกรรมตัว บ่งชี้

1. ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม
3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ยุทธนา วรณพิติกุล (2542 : 181 – 183) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ว่าต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตาม สิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้นต้องเสียสละ เวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คน ในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกันไม่ สนใจการเมืองทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อ ขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม

ดังนั้นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับ ความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมี การพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลังเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการ เพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำการวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้น ต้องลงมือกระทำโดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจ เรื่องของตนเข้าเป็น กลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประเพณี สังคมและกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมคือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่า มีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคม เข้มแข็ง บุคคลที่มีลักษณะมีจิตสาธารณะจะต้องรู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆตระหนักเสมอว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของสังคม ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ องค์ประกอบของจิตสาธารณะนั้น มีการแบ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามระดับ อายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสำนึกไว้ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15 – 16) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะว่า มีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self-Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังมานาน เกิด บ้างไม่เกิดบ้าง ไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่ จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็น จิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอม มาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้าน การเมืองจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนั้นมีการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ในลักษณะการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สาธารณสมบัติต่างๆ มีการศึกษาองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป และใช้คำที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มที่ศึกษา ดังรายละเอียด ดังนี้

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2544 : 26 – 31) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะของเด็กใน ลักษณะของการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมไว้ว่า วัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปีเป็นระยะที่สำคัญ ที่สุดของการพัฒนาการทั้งทางร่างกาย

สติปัญญา อารมณ์จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ เป็นวัย ที่เรียกว่าช่วงแห่งพลังการเจริญเติบโตของร่างกายสำหรับชีวิต แนวความคิดเหล่านี้เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากการมองเด็กในทัศนะของการที่เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ แตกต่างจากเด็กวัยอื่นๆ ในช่วงชีวิตของความเป็นมนุษย์ดังนั้น หลักการปลูกฝัง เด็กวัยนี้ให้เรียนรู้เกิดความรัก สิ่งแวดล้อมควรคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยอาศัย สภาพการณ์ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเรียนรู้จะทำให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ต่างๆ ในชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

2. กระบวนการปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้รักสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือการให้ความรู้การสร้าง ความเข้าใจ การสร้างกรอบแนวคิด การเสริมสร้างทักษะและ การเสริมสร้างเจตคติจากกระบวนการดังกล่าวจะต้อง เริ่มจากการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยในลักษณะของรูปธรรม แล้วสร้างความเข้าใจ และความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมต่อตนเอง และมนุษย์แล้วสร้างกรอบแนวคิดให้เด็กรับรู้สิ่งแวดล้อมเป็นบริบท และเป็นปัจจัยสำคัญ ใน การดำรงชีวิตของมนุษย์การเสริมสร้างทักษะในการรักสิ่งแวดล้อม ต้องเกิดจากการจัด ประสบการณ์ต้องให้เด็ก ได้ปฏิบัติจริง และควบคู่กับการเสริมสร้างเจตคติที่ดีรู้จักการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าประโยชน์สิ่งแวดล้อม ต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคม เช่น การใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด ไม่เห็นแก่ตัว เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีทำ เป็นตัวแบบที่ดีต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชาย โพธิ์สีตา (2540 : 14) ได้ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษาในกรณี กรุงเทพมหานคร โดยศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม คือ กลุ่มท างานราชการ รัฐวิสาหกิจ 19 หรือทำงานสำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้างงาน ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว กลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่ามัธยมและผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ 4 ด้าน คือ

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ
2. ภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
3. มาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
4. นโยบายและการบริหารจัดการ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบสั้น แบบสัมภาษณ์การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบ เจาะลึกและได้สรุป ความหมาย จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1. รับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะ ก่อให้เกิดความชำรุดเสียหาย ต่อสาธารณะสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วม ในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำ ได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณะสมบัติคือของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการ เข้าถึงและการใช้ประโยชน์ดังนั้นการใช้สาธารณะสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อในแง่ นี้ จึงหมายถึงการใช้ของส่วนรวม โดย การคำนึงถึงว่า คนอื่นมีสิทธิใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาส ในการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

หลักสูตร อาจปุระ (2544 : 46) ได้ใช้องค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะของ นักศึกษาพยาบาลปี 1 – 4 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษา องค์ประกอบ การมีจิตสำนึกสาธารณะใน 6 ด้าน คือ

1. ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
2. การวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
3. ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
4. การรับรู้และความสามารถในการผลักดัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
5. การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม
6. การมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2547 : 2 – 3) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับ ประถมศึกษาให้มี จิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาวและใช้องค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่จะท าให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมที่ ใช้ ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตน สามารถทำ ได้ 20 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึด ครองของส่วนรมนั้นมา เป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของ ส่วนรวมจากการศึกษาองค์ประกอบของ จิตสำนึกสาธารณะ

ชาย โพธิ์สิตา (2540 : 14 – 15) การแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะจากงานวิจัย ของลัดดา วัลย์ เกษมเนตร (2546 : 2 – 3) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะ องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้อง กับพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กวัยที่ผู้วิจัยศึกษาและ สมบัติของส่วนรวมที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้เป็นสมบัติ ส่วนรวมที่อยู่ในโรงเรียนทั้งสมบัติส่วนรวม ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะ เป็น 3 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด คือ

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสมบัติของ ส่วนรวมใน โรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการ รักษาทรัพย์สินการดูแลรักษาความ สะอาด การไม่ท าลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติใน โรงเรียน ทั้งในห้องเรียนเช่น โต๊ะ เก้าอี้กระดานด าว ชั้นวาง หนังสือ ถังขยะ ไม้กวาด เป็นต้น และสมบัตินอกห้องเรียน เช่น ห้องอาหาร ห้องสุขา ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องสมุด สวนหย่อม ในบริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น เป็นต้น โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัดคือ

- 1.1 การดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน คือ เมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บ รักษา ใช้ แล้วเก็บเข้าที่เดิม การไม่ทิ้งเศษขยะในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การไม่ขีดเขียน หรือท าลายวัสดุและอุปกรณ์ ในห้องเรียนและในโรงเรียน เพื่อให้ของส่วนรวมอยู่ในสภาพดีเช่น การใช้ไม้กวาดแล้วเก็บเข้าที่เดิม การใช้หนังสือใน ห้องสมุดแล้วเก็บเข้าที่ การใช้อุปกรณ์กีฬา แล้วน าส่งคืน การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แล้วปิดเครื่องและจัดเข้าที่เดิม

- 1.2 ลักษณะของการใช้คือ การใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนอย่างประหยัดใช้อย่างทะนุ ถนอม ใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ของส่วนรวมมีความคงทนใช้ได้นาน เช่น การเปิดอ่าน หนังสือเบาๆ การใช้แก้วน้ำ รองน้ำดื่ม การปิดไฟและพัดลมก่อนออกจากห้อง การใช้แป้นเครื่อง คอมพิวเตอร์เบาๆ

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง การมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของ ส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ตนสามารถทำได้โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด คือ

2.1 การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ถูกกำหนดในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมใน โรงเรียน คือ การท าทตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการให้ดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียน เช่น

การทำหน้าที่เวรทำความสะอาดห้องเรียน การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนการดูแล ห้องสมุด และการดูแลห้องปฏิบัติการอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

2.2 การอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวมในโรงเรียน คือ การช่วยทำหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในวิสัยที่ตนสามารถทำได้เช่น การอาสาขนย้าย ไปทิ้ง การอาสาช่วยเก็บสิ่งของ การอาสากวาดห้องเรียนหรือบริเวณโรงเรียน

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะ ใช้ของส่วนรมนั้น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด คือ

3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวมในโรงเรียนมาเป็นสมบัติของตนเอง คือ การไม่นำสมบัติของโรงเรียนมาเก็บไว้ที่ตน เช่นการไม่นำ สีของโรงเรียนไประบายภาพที่บ้านการไม่นำ อุปกรณ์กีฬาไปเล่นที่บ้าน

3.2 การแบ่งปัน หรือการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมในโรงเรียน คือ การแบ่งปันสิ่งของกับผู้อื่น การไม่แสดงอาการชิงหาสมบัติของส่วนรวม เช่น การไม่นำหนังสือ ห้องสมุดมาเก็บไว้ที่ตนหลายๆ เล่ม การเปลี่ยนให้เพื่อนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เมื่อตนใช้เสร็จ จากการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบของ จิตสาธารณะองค์ประกอบหลักๆ ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการมีจิตสาธารณะ ในตนเอง ด้านการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและด้านการมีจิตสาธารณะต่อสังคม และในแต่ละ องค์ประกอบ มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

1. ด้านการมีจิตสาธารณะในตนเอง หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนใน การใช้ของส่วนรวมเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษา การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบ

2. ด้านการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่น หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ที่ช่วยเหลือ แบ่งปันผู้อื่นด้วยความเต็มใจ อาสาในการทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่นและให้ความเคารพสิทธิผู้อื่น

3. ด้านการมีจิตสาธารณะต่อสังคม หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ในการดูแลรักษา สาธารณะประโยชน์การอาสาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของ โรงเรียน ชุมชนหรือสังคม การเสียสละช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ดูแลสาธารณะ ประโยชน์ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของสังคม

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ

ในการดำเนินโครงการคุณธรรม เรื่อง ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา ได้ดำเนินโครงการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน
2. ขั้นตอนดำเนินงานตามแผน
3. ขั้นสรุปและประเมินผล
4. ขั้นนำเสนอผลการดำเนินงาน
5. ปัญหาและอุปสรรค
6. วิธีการแก้ไข

ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน

1. กำหนดปัญหา
2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. ประชุม วางแผน ระดมความคิดหาวิธีการแก้ปัญหา
4. ปรึกษาครูที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะในการดำเนินโครงการ
5. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่
 - 5.1 แบบบันทึกการทำดีมีจิตอาสา
 - 5.2 แบบเก็บคะแนน
6. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17

พฤษภาคม 2565 ถึงวันที่ 22 กรกฎาคม 2565

ตาราง 1 ปฏิทินปฏิบัติงานการดำเนินโครงการคุณธรรม เรื่อง ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา ปีการศึกษา 2565

ปฏิทินปฏิบัติงาน			
ที่	กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี	ผู้รับผิดชอบ
1	ประชุม วางแผนระดมความคิดหาวิธีแก้ปัญหา	23 พฤษภาคม 65	ครูที่ปรึกษาและนักเรียน
2	ครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันทำแบบฟอร์มที่จะช่วยเก็บข้อมูลว่าใครได้ช่วยครูถือของบ้างโดยการเก็บข้อมูลจะใช้ Google Form และรวมคะแนนให้ด้วย Google Sheet	26 พฤษภาคม 65	ครูที่ปรึกษาและนักเรียน

3.	ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ได้เริ่มทำตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม เป็นต้นมาจนกว่าจะถึงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕	30 พฤษภาคม 65	นักเรียน
4.	ทำสรุปรายสัปดาห์จากนั้นเผยแพร่ในกลุ่มแชทห้องว่าใครที่ช่วยครูถือของแล้วบ้างและใครที่ยังไม่มีคะแนน คุณครูท่านไหนที่เป็นผู้ให้คะแนนบ้าง เพื่อเป็นการกระตุ้นความอยากมีจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	30 พฤษภาคม 2565 – 22 กรกฎาคม 2565	ครูที่ปรึกษาและนักเรียน
5	เมื่อถึงเวลาจะมีการสรุปคะแนน โดยใครที่มีคะแนนการช่วยครูถือของฯ ที่ถูกบันทึกโดยครูประจำวิชาหรือครูที่ได้รับการช่วยเหลือจากนักเรียนจะได้รับเกียรติบัตรและของรางวัล	30 พฤษภาคม 2565 – 22 กรกฎาคม 2565	ครูที่ปรึกษาและนักเรียน

นวัตกรรมในการแก้ปัญหาโครงการ ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา

G1 (Give) = ให้ความรู้

G2 (Google form/Google sheet) = สร้างแบบเก็บ

ข้อมูลและแบบเก็บคะแนน

G3 (Go) = ให้นักเรียนไปทำ

G4 (Get) = รับทราบผลคะแนน

G5 (Gift) = ให้ของรางวัล

นวัตกรรมในการแก้ปัญหา
โครงการ ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสา

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานโครงการคุณธรรม เรื่อง ครูบามือเรากลือช่วยด้วยใจอาสา ในครั้งนี้ โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ ในการช่วยครูถือของ จากนั้นก็ประชุมวางแผนการดำเนินงาน ดำเนินงานตามแผน โดยทำการประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนทุกคนในห้องเรียน ได้รับทราบถึงจิตสาธารณะ ในการถือของช่วยครูโดยที่ครูไม่ต้องบอก และให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ได้เริ่มทำตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม เป็นต้นมาจนกว่าจะถึงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

จากการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิมในการมีจิตอาสาที่จะช่วยครูถือของ มีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือ และรู้เวลา สถานที่ที่จะไปรับของกับคุณครูเพิ่มมากขึ้น

1. ผลจากการดำเนินโครงการคุณธรรม

1.1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง ครูบามือเรากลือช่วยด้วยใจอาสา มากขึ้น

ตารางที่ 1 แสดงผลการคะแนน สัปดาห์ที่ 1-10 (ตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม-22 กรกฎาคม พ.ศ.2565)

ประเภทเวลา	นายณเดชน์ บัวจันทร์	นายธีรเทพ ไชยมศ	นายพชรชาติ คัมยะราช	นายวิชาญ สุ่มณี	นางสาวกมลวรรณ บุตรวงศ์	นางสาวจุฬาลักษณ์ พิเศษ	นางสาวชมพู จันทะไชย	นางสาวพินดา ยาทองไชย	นางสาวพริษา นารมณศรี	นางสาวกรวิทย์ พลเยี่ยม	นางสาวณัฏฐา มีแก้ว	นางสาวสุลลิกา เสนาทิพย์	นางสาวอรุณกานต์ พันธุ์นาง	นางชญญา เสงี่ยม	นายเทวฤทธิ์ สมศรี	นายพีรพัฒน์ วงศ์ทิพย์	นายอมลนรี ไตรเดช	นางสาวกรรณิกา มีสัย	นางสาวณิศรา ชัยบุญมา	นางสาวธัญสินี นาสุด	นางสาววารรณ ปุริรัตน์	นางสาวอรรณ สังเกศ	นางสาวรัชต์สุดา โสมนาม	นางสาวกัญญกรร์ ล้วนไสย	นายธนชัย นิตศักดิ์	นายธีรเดช ชะดารัมย์	นายพิศณ แสงโสภา	นางสาวพัชรภรณ์ เสงหาษา	นางสาวจิตภา โสภา	นางสาวอรุณ จันทะสัย	นางสาวไพฑูรย์ ญาค่า	นางสาวกัศรา ภูสม	นางสาวกัญมพร สัก	ลงชื่อ			
2022-05-23	1																																		ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย		
2022-05-24																									1						1					ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-05-25					1																															ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-05-26																	1																			ครูเพลงไพสิน ลิ้นเณชัย	
2022-05-27																															1					ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-05-30		1																			1															ครูทองเพชร จันทะทิทักษ์	
2022-05-31								1																												ครูปานัสรา จันทะสุข	
2022-06-01																																				ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-06-02												1																	1								ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย
2022-06-03	1																																			ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-06			1					1														1														ครูเพลงไพสิน ลิ้นเณชัย	
2022-06-07																																				ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-08																																				ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-06-09																																	1			ครูมานิดา เสงมา	
2022-06-10							1			1							1																			ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-13																																				ครูเพลงไพสิน ลิ้นเณชัย	
2022-06-14			1										1									1							1							ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-15																																				ครูมานิดา เสงมา	
2022-06-16																																				ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-06-17	1																												1				1			ครูมานิดา เสงมา	
2022-06-20	1																1		1										1							ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-21										1																										ครูเพลงไพสิน ลิ้นเณชัย	
2022-06-22																																				ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-23						1														1																ครูเพลงไพสิน ลิ้นเณชัย	
2022-06-24																																			1	ครูชนิสรา โกษาแสง	
2022-06-27									1						1						1													1		ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	
2022-06-28						1																				1										ครูปานัสรา จันทะสุข	
2022-06-29	1																			1																ครูทองเพชร จันทะทิทักษ์	
2022-06-30													1																			1				ครูณิเดชรัตน์ เฝ้าไย	

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการทำโครงการคุณธรรม ครูเบามือเราถือช่วยด้วยใจอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนหนองแขงวิทยา ซึ่งการจัดทำโครงการนี้ทำให้ผู้ศึกษามีความรู้เรื่องจิตสาธารณะ เกิดคุณธรรมด้านการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีวินัย มีจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

อยากให้ห้องเรียนของนักเรียนชั้น ม.๖ มีอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกการสอนสำหรับคุณครู คุณครูจึงจะได้ลดภาระในการถือของหนักเพื่อเตรียมมาสอนนักเรียน

ภาคผนวก

แบบให้คะแนนความมีจิตอาสาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกิจกรรม "ครูเบามือเราถือ ช่วยด้วยใจอาสา"

โปรดเลือกช่อง +1 หลังชื่อนักเรียนที่มีจิตอาสา

 teacherkanitsorn@gmail.com (ยังไม่แชร์) [สลับบัญชี](#)

*จำเป็น

1

นายธนต์ศักดิ์ บัวจันทร์

☐

นายธีรเทพ ไชยยศ

☐

นายพุทธชาติ คัมยะราช

☐

นายวิชาญ สีนุ่น

☐

นางสาวกมลวรรณ บุตรด้วงค์

☐

นางสาวจุฬาลักษณ์ พิเดช

☐

นางสาวมพวิ จันทะไชย

☐

นางสาวพิมพ์ภา ยาทองไชย

☐

นางสาวพีรยา หารมนตรี

☐

นางสาวภาวินีย์ พลเยี่ยม

☐

นางสาวมะลิษา มีแก้ว	☐
นางสาวลัลลียา เสนาทิพย์	☐
นางสาวอรุณา พิมพ์นาจ	☐
นายเจษฎา เสนจินตะ	☐
นายเทวรักษ์ สมศรี	☐
นายพีรพัฒน์ วงศ์พิทักษ์	☐
นายอมลฤฎ์ ไตรบุตร	☐
นางสาวกรรณิกา มิเลย์	☐
นางสาวณิศจรา ชัยบุญมา	☐
นางสาวธัญสินี นาสุด	☐
นางสาววิลาวรรณ ปุริรัตน์	☐
นางสาวอรรณณ ชัยกะสี	☐
นางสาวรัตนสุดา โสมนาม	☐
นางสาวกัญญาวีร์ ลำนานไสย	☐
นายธนัชชัย นิตศักดิ์	☐
นายธีระเดช ชะดาร์มย์	☐
นายพิศณุ แสนโสภา	☐
นางสาวพัชรภรณ์ แฉนอาษา	☐
นางสาวจิตาภา โสลา	☐
นางสาวอรนุช จันทรงสี	☐
นางสาวปัทมาภรณ์ ฝุยคำ	☐

นางสาวปัทมาภรณ์ ฝูยคำ	☐
นางสาวอาภัสรา ภูสุมา	☐
นางสาวที่พิมพ์พร สีโท	☐

ลงชื่อ *

คำตอบของคุณ

ส่ง

ล้างแบบฟอร์ม